

Åbomötet 1812.

Ett förbisett aktstycke.

Då de direkta kvarlevorna från det ryktbara mötet i Åbo mellan den svenske kronprinsen Karl Johan och den ryske tsaren Alexander I den 27—30 aug. 1812 äro ytterst få¹, torde fyndet av ett hithörande, förut obeaktat aktstycke vara av så stort intresse, att dokumentet ifråga förtjänar att närmare granskas och att in extenso publiceras. I Riksarkivets Muscoviticasmåling finnes i avdelningen Beskickningsarkivet från 1814, egendomligt nog, även några buntar handlingar från tiden dessförinnan, bl. a. en med beteckningen Convolut n:r 4 »Åtskilliga handlingar hörande till Alliance-Traktaten med Ryssland af 1812 . . .»². Dessa bestå av ett antal koncept, bl. a. ingenting mindre än ett svenskt utkast till Åbofördraget. Det är skrivet på två helark, där på varje sida den vänstra halvan lämnats oskriven. Ändringarna ha dock blivit så många, att några tillägg måst göras på lösa papper i kvartformat. Handstilen i den ursprungliga texten har ej med full säkerhet kunnat identifieras³. Ändringarna ha alla, utom ett par rättelser av uppenbara skrivfel, gjorts med annan hand, av allt att döma hovkanslern Gustaf af Wetterstedts.

Utkastet innehåller liksom den slutliga fördragstexten nio artiklar, men det är endast inledningen och tre av artiklarna, som överförts i huvudsak oförändrade. Redan i den första artikeln har en viktig förändring vidtagits. Enligt den ursprungliga lydelsen

¹ Waller, Åbomötet 1812 och de svenska krigsrustningarnas inställande (Skr. utg. av Vetenskaps-Societeten i Lund, 37, 1951), s. 9.

² Konvolutet har observerats av F. W. Morén enl. källförteckningen till dennes avhandling Kring 1812 års politik (1927), s. IX.

³ En genomgång av Riksarkivets samling prov av kanslitjänstemäns handstilar, på vilken arkivarien Nils F. Holm benäget fäst min uppmärksamhet, har gett till resultat, att dåv. förste sekreteraren i kabinettet N. J. af Wetterstedts är den mest lika. G. af Wetterstedts kortfattade räkenskaper för Åbomötet (Kab:s för utrikes brevväxl. arkiv, Räkenskaper, Bihang, RA; jfr Å. Kromnow, Kabinettets för utrikes brevväxlingen hemliga räkenskaper i riksarkivet, MRA 1949—50, 1951, s. 133) nämna ej något om deltagande svenskar.

skulle hela den ryska expeditionskåren om 35 000 man i slutet av september 1812 anlända till Skåne, vilket emellertid ändrats till att gälla endast 25 000. Slutligen har det ytterligare tillagts beträffande ankomsttiden: »ou le plutôt que les circonstances le permettront». Denna reservation torde bero på den muntliga överenskommelsen om de ryska truppernas förflyttning till Baltikum och synes ytterligare bestyrka, att man från början haft klart för sig, att denna förflyttning var mindre väl förenlig med de förut avtalade operationerna¹.

Enligt den ursprungliga formuleringen av den fjärde artikeln godkände tsaren utan vidare, att Sjöland i händelse av ett krig med Danmark förenades, liksom Norge, »à perpétuité au

¹ Jfr Waller, a. a., s. 45 ff. I mitt referat (a. a., s. 45 ff.) av Sten Carlsons åsikt (Åbofördraget och krigsrustningarna 1812, Sc. XVIII, 1948, s. 194 f.) om det muntliga avtalets innebörd har tyvärr ej den åtskillnad uppfattats, som denne tydligen vill göra mellan sin egentliga tes, att den ryska expeditionskåren ej skulle insättas på krigsskådeplatsen i Baltikum och sitt enda källstöd härför, tolkningen av Karl Johans uttalande i ett koncept till brev till Karl XIII som innebärande, att densamma överhuvudtaget endast skulle bege sig *mot* Riga. Polemiken har därför fått en ogrundad tillspetsning, som djupt beklagas. I sak synes skillnaden ej vara så stor. Enl. Cathcart's depesch ³⁰/_s (Waller, a. a., s. 46 f.) skulle visserligen de från Finland kommande trupperna ej direkt delta i striderna, men deras återinskeppning skulle bero av att en styrka, som de avlöst, kunde frigöras på nytt från tjänstgöring vid fronten, något som Cathcart själv ansåg ovisst. Det bör ock observeras, att det var på grundval av dessa uppgifter som man i England fann det uteslutet, att de ryska trupperna skulle hinna i tid till ett anfall mot Sjöland hösten 1812 (Waller, a. a., s. 50 f.). Det bör dessutom märkas, att enl. det ryska ordermaterialet trupperna från Finland direkt skulle deltaga i krigshandlingarna för att skydda Riga mot belägring, vilket väl tycks stämma med Karl Johans brev omedelbart efter mötet (Karl Johan t. Alexander I ⁴/₉, ¹³/₉ 1812, Correspondance inédite de l'empereur Alexandre et de Bernadotte pendant l'année 1812, 1909, s. 29 ff.; Waller, a. a., s. 48, 69). Motsägelsen i källorna kunde förtjäna en närmare undersökning, men i varje fall torde det med fog kunna sägas, att »det bör ha stått klart för Karl Johan, att en i strid invecklad armékår ej så lätt kunde lösgöras» (Waller, Georg Carl von Döbeln, 1947, s. 362). Man torde även kunna ifrågasätta, om en truppstyrka som anlant till Riga inte därmed också kan sägas ha blivit insatt på den baltiska krigsskådeplatsen. — Det må även nämnas, att kronprinsen visserligen först låtsades ha trott, att de ryska trupperna skulle hinna både till Baltikum och till Sjöland, men redan i febr. 1813 lät han skriva till London, att tsaren lovat uppsätta en annan kår och sända till Sverige (Not av Engeström ¹³/₁₀ 1812, Engeström t. Rehausen ³/₂ 1813, Anglica, RA; jfr Waller, Åbomötet, s. 91). Detta påstående går som nämnts igen hos Schinkel (Waller, a. a., s. 51 not 21).

Royaume de Suède». Härtill fogades sedan, att Ryssland garanterade den fredliga besittningen åt konungen av Sverige, som hade att träffa uppgörelse med England. Till slut har hela den senare delen av artikeln strukits och ersatts med den ordalydelse som möter i traktaten och som i konceptet skrivits på ett löst blad i kvartformat, som även det bär spår av att texten överarbetats. Det förefaller, som om man först på ett sent stadium insett, att brittiska invändningar voro att vänta, varpå även den slutliga formuleringen synes tyda. Måhända har det blivit klart först genom ambassadören lord Cathcarts uttalande, då traktattexten meddelades honom den 30 aug.¹

Artiklarna fem och sex ha i den slutliga texten fått byta plats, vilket dock ej anmärkts i utkastet, som emellertid uppvisar icke oväsentliga förändringar i fråga om ordalydelsen. I den ursprungliga femte artikeln antyddes sålunda en möjlighet, att den svensk-ryska expeditionskåren, tydligen efter det att förhållandet till Danmark reglerats, skulle kunna komma att sättas in i direkt samverkan med den ryska armén mot fransmännen. Detta var i varje fall skenbart en eftergift för tsarens önskemål, men om nya förhandlingar skulle upptagas efter Själlands erövring om truppers användning, skulle detta också ge Karl Johan nya möjligheter till uppskov. I båda dessa avseenden var bestämmelsen överflödig efter den muntliga överenskommelsen². Att diversionen säges skola företagas »en Allemagne ou ailleurs» är den enda antydning i det slutliga fördraget om den ursprungliga formuleringen.

Traktatens artikel fem har försetts med en inledning om att den däri från början förutsedda utvidgningen av det ryska territoriet intill Weichsel skedde »en reciprocité des facilités», som tsaren utlovat med hänsyn till Sveriges förvärv av Själland. Häri tycks höras en återklang av det ryska uttalandet, att den svenska garantien var önskvärd just som en motsvarighet till ryska medgivanden, visserligen närmast rörande expeditionskårens styrka³. Det kan f. ö. även anmärkas, att denna artikel är den enda, för-

¹ Jfr Waller, a. a., s. 43 och där anf. källor. Formuleringen (a. a., s. 89 not 26) kan verka vilseledande, då ett förvärv av Själland redan i febr. 1812 ingick i de svenska förslagen (se Morén, a. a., s. 26), men planen fick ny aktualitet vid Åbomötet.

² Jfr Waller, a. a., s. 27 ff., 45 ff. Det ursprungliga utkastet gav alltså Karl Johan en möjlighet till uppskov (jfr däremot Waller, a. a., s. 62), vilken ur svensk synpunkt skulle ha varit förmånligare än det muntliga avtalet, men detta gav kronprinsen tillfälle att genom skenbar generositet påverka sina bundsförvanter, vilket var bättre för hans personliga aspirationer.

³ Se Cathcarts dep. n:o 11 ³⁰/₈ 1812, FO 65, vol. 79, PRO; Waller, a. a., s. 35 not 42. Det kan hända, att den ryske kanslern ej varit uppriktig.

utom den fjärde och den sjunde, vars slutliga formulering ej helt stämmer med det överarbetade utkastet¹. Det förefaller tänkbart, att ryssarna ej varit nöjda med den svenska formuleringen, som gjorde förklaringen rörande Weichselgränsen helt beroende av om Sverige verkligen fick Själland, vilket ju alldeles icke är fallet med den slutliga texten. Ett tillägg i utkastet, att konungen av Sverige garanterade Weichselgränsen har strukits, sannolikt samtidigt med den motsvarande ryska utfästelsen i den fjärde artikeln. I den slutliga traktaten möter dock en svensk garanti och dessutom en förklaring, att Storbritannien skulle inbjudas avge en motsvarande utfästelse. I artikel fyra har ock tillagts en mening, som kunde ställa en rysk garanti i utsikt.

Det mest uppseendeväckande i utkastet torde emellertid vara den sjunde artikeln, varigenom tsaren som bevis på sin personliga vänskap för den svenske kronprinsen och sina fredliga känslor avträdde »à S: A: R: le Prince Royal et à sa Dynastie» Ålandsöarna, som likväl ej finge på något sätt befästas. Då Alexander blankt avslog den begäran som Karl Johan mot mötets slut synes ha framfört beträffande Åland, måste hela artikeln strykas². Istället insattes den nuvarande artikel sju om ett lån på 1 1/2 mill. rubel, vilken ursprungligen försetts med artikelnumret X, sedan felaktigt ändrat till VIII och slutligen rättat till VII. Denna förhistoria förklarar den rätt egendomliga inledningen, att lånet beviljades som ett bevis på tsarens vänskap för Karl Johan, en formulering som helt enkelt övertagits från den ursprungliga texten, där den verkar naturlig. Det bör märkas, att summan enligt utkastet skulle uppgå till 1,8 mill. rubel och utbetalas på 8 månader, vilket ändrats till 12. I traktattexten har detta blivit till 1,5 mill. på 8 månader utan att motsvarande ändring gjorts i utkastet. Enligt en på ett särskilt blad införd rättelse skulle den första utbetalningen ske redan en månad efter traktatens undertecknande, alltså inte efter ratificeringen, och uppgå till 3—400 000 rubel. Återbetalningen angavs först skola ske inom ett år efter Norges förening med Sverige³.

¹ Jfr det härnedan efter texten återgivna utkastet och Åbofördraget av 30/s 1812, tr. A. Ahnfelt, *Två krönte rivaler*, II (1887), s. 167 ff. — Det synes ej omöjligt, att även ett ryskt utkast förelegat, men f. n. kunna ju inte ens försök till efterforskningar göras i de ryska arkiven.

² Jfr Waller, a. a., s. 36 ff.

³ Ändringarna i utkastet bekräfta den tidigare framställda hypotesen (Waller, a. a., s. 39 f.), att begäran om ett lån framförts först sedan önskemålet om Ålandsöarna avslagits. Den nya artikeln har f. ö. trots sitt ursprungliga nummer skrivits i marginalen till den tidigare artikel sju. — Däremot är det oriktigt, att någon särskild ersättning ej erhöles för de svenska fartyg som

Även den nionde artikeln har i sin helhet skrivits om. Den sakliga skillnaden är, att enligt den slutliga formuleringen synes den svensk-ryska allianstraktatens verkställighet i någon mån ha gjorts beroende av Englands formella biträde. Åtminstone efter Cathcarts förklaring den 30 aug. bör det ha stått klart, att detta ej stod att erhålla i en handvändning¹, och det kan måhända ifrågasättas, om ändringen tillkommit för att skaffa Karl Johan ytterligare skäl för att han ingenting gjorde. Faktiskt åberopades Englands uteblivna accession senare under hösten som ursäkt för den svenska överksamheten, ehuru denna omständighet näppeligen kunde förklara, att anfallet mot Själland uteblev². Påfallande är, att det s. k. familjefördraget ej ingår i utkastet trots Cathcarts uppgift, att det var med i den fördragstext som lästes upp för honom³. Då som förut nämnts den slutliga traktaten på ett par ställen avviker från utkastet även i dettas överarbetade form, synes ambassadörens uppgift mycket väl kunna vara korrekt, men det torde måhända vara anledning ifrågasätta, om den brittiske representanten ej överdrivit sin egen insats vid mötet.

Sammanfattningsvis torde kunna sägas, att ändringarna i konceptet skett av skilda orsaker. En del ha berott på att tsaren ej kunnat eller velat efterkomma sin höge gästs önsknningar, andra på svårigheten att finna formuleringar som kunde tillfredsställa alla berörda parter, alltså även engelsmännen. Slutligen förefaller också det muntliga avtalet ha påverkat det skriftliga, vilket synes vara den inte minst intressanta slutsats som kan dragas från en jämförelse mellan utkastet och det slutliga fördraget.

Tidpunkten för utkastets tillkomst torde ej med full säkerhet kunna angivas. De första rättelserna ha med all sannolikhet gjorts, innan den muntliga överenskommelsen träffades säkerligen den 29 aug.⁴. Å andra sidan synes utkastet knappast ha kunnat tillkomma tidigare än den 28, då Karl Johan enligt Wetterstedts

hållits i beredskap för transport av ryska trupper (Waller, a. a., s. 101 not 29). En odaterad och oundertecknad redovisning (Räkning öfver den från Ryssland erhållne Fond till Frakters liquiderande för 1812 års Expedition, Kommittérades för allmänna medels förvaltning arkiv, vol. 19, RA) visar nämligen att Sverige uppburit 241 752 rdr. Detta lands verkliga krigskostnad var således år 1812 nästan $\frac{1}{4}$ mill. rdr lägre än som antagits (Waller, a. a., s. 84). Det må även nämnas, att av de engelska subsidierna i själva verket 300 000 pund utbetalades kontant med 1 873 000 rdr (alltså ej 200 000 pund, som det uppges Waller, a. st.). Wirsén t. K. M:t ¹⁸/₄ 1813 [1814], Skriv. t. K. M:t, Karl XIII:s tid, RA.

¹ Jfr Waller, a. a., s. 43; ovan s. 63.

² Jfr Waller, a. a., s. 60.

³ Se Waller, a. a., s. 41, 43.

⁴ Jfr Waller, a. a., s. 36.

uppgift ännu vid första dagens överläggningar begärt 40 000 man ryska trupper och då det svenska erkännandet av Weichselgränsen närmast synes vara ett ryskt motkrav¹. Att det från början utgjort ett, i sin ursprungliga formulering föga förpliktande, lockbete från kronprinsens sida torde dock ej vara uteslutet, liksom ej heller att Karl Johan redan vid mötets början prutat av på den ryska truppstyrkan². Åtminstone det senare synes vara mindre sannolikt, varför utkastet troligen snarast bör hänföras till den 28 aug. Det skulle då utgöra en sammanfattning av vad kronprinsen den andra mötesdagen hoppades få infört i den traktat som skulle bli följden av sammankomsten i Åbo.

Utkastet återgives härnedan med så sträng diplomatarisk noggrannhet som de många ändringarna medgiva. Vad som senare strukits sättes inom klammer. Tillägg av annan hand sätts med kursiv och tillägg till dessa tillägg med halvfet stil. Ändringar i löpande text anges i noter.

Odaterat utkast till Åbofördraget av den 30 aug. 1812.

S: M: le Roi de Suède et S: M: l'Emp^r de toutes les Russies, ayant reconnu que³ dans la situation actuelle⁴ des affaires de l'Europe il était nécessaire de donner un plus grand développement aux stipulations du traité d'alliance, conclu entr'Elles à St: Petersbourg le ⁵ Avril de la présente année, afin d'accélérer ₂₄ Mars l'époque où S: M: le Roi de Suède pût operer une diversion sur le Continent de l'Allemagne en faveur de l'Armée Russe; les Deux Hautes Parties contractantes, animées d'ailleurs du désir le plus vif de cimenter de plus en plus l'heureuse harmonie qui règne entre Elles, sont convenues d'autoriser Leurs Plénipotentiaires respectifs à dresser et conclure une seconde Convention additionnelle⁵ au Traité susmentionné d'alliance offensive et défensive, lesquels Plénipotentiaires ont, par suite de cette autorisation, arrêté et signé ce qui suit:

¹ Se Waller, a. a., s. 27, 35 med not 42, jfr s. 16 f.; ovan s. 61, 63 f.

² I Stockholm tycks man ha ansett överenskommelserna med Ryssland föga värdefulla. I varje fall skrev utrikesstatsministern v. Engeström till sändebudet i London v. Rehausen (^{9/11} 1812, Anglica, RA), att det ej lönade mödan, att göra en avskrift för dennes räkning, då fördraget var mycket långt, »et ne contenant d'ailleurs rien que des mots». Jfr dock Engeström t. Rehausen ^{5/9}, a. st.; Waller, a. a., s. 12 not 13.

³ Ett följande, tydligen felskrivet i struket.

⁴ Rättat från »actuelles».

⁵ Orden »et expli» strukna i löpande text.

Art: I.

S: M: l'Empereur de toutes les Russies S'engage de porter le Corps auxiliaire de troupes Russes promis à la Suède, par les Art: IV et VIII du Traité d'alliance *ci dessus mentionné, & placé Sous les ordres de S. A. R. le Prince Royal de Suède*, jusqu'à la concurrence de 35 000 hommes de toute arme¹, *dont Vingt cinq mille hommes effectifs [Sous les armes] seront rendus sur les côtes de la Scanie, vers la fin du mois de Septembre ou le plutôt que les circonstances le permettront, et les Dixmille hommes restans, à la fin du mois de [Octobre] Novembre prochain², autant que la Saison et le passage n'y apporteront [ni obstacles ni]³ pas de retards.* [Cette armée sera rendu sur les Côtes de la Scanie vers la fin du mois de Septembre prochain.]

Art: II.

Quant au commandement, à l'entretien et au transport de ce Corps auxiliaire, on se règlera d'après les Art: XI, XIII et⁴ XIV du Traité d'alliance, *du $\frac{5}{24}$ Avril dernier* ainsi que d'après le contenu de l'Art: II de la Convention additionelle, conclue⁵ à Willno le $\frac{15}{3}$ Juin de l'année présente; dont les stipulations à [d']un Corps⁶ de 15 à 18 000 *hommes* de Troupes Russes seront applicables maintenant à la totalité du Corps statué [par] dans⁷ l'Art:⁸ ci-dessus⁹.

Art: III.

Aussitôt que les [35 000] 25 000 *hommes de troupes Russes* [hommes¹⁰] *dont il est fait mention dans l'Art Ier*, [composant l'armée auxiliaire Russe en question,] seront arrivés sur le point des côtes Suedoises convenu entre les deux puissances, S: M: le Roi de Suède S'engage de Son côté à commencer d'abord les opérations contre les Îles Danoises, de la manière et sous les condi-

¹ Ändrat från »toutes armes». Orden »& placé ... de Suède» möjliggen tillagda senare.

² Två ord (»ou où») strukna, troligen i löpande text.

³ Ett över raden tillskrivet »point» har strukits.

⁴ Tillskrivet över raden av samma hand.

⁵ Rättat från »conclu».

⁶ Orden »un Corps» synas vara rättade troligen med annan hand.

⁷ Skrivet med samma hand ovanför det överstrukna »par».

⁸ Orden »premier d» strukna i löpande text.

⁹ Ett hänvisningstecken struket.

¹⁰ Tillskrivet i marginalen med samma hand.

tions dont il est déjà convenu entre les deux Hautes Parties Contractantes par le Traité d'alliance [de St: Pétersbourg] *précité* et sa convention additionelle.

Art: IV.

Au cas que S: M: le Roi de Dannemarc ne Se decidât point à céder volontairement le Royaume de Norvège à la Suède, et à joindre Ses troupes à l'armée combinée Suédoise et Russe, pour les faire agir de concert contre l'ennemi commun, *et qu'ainsi [on devra en agir hostilement envers cette Puissance]* **on Se¹ obligé d'attaquer la Sélande**, S. M. l'Empereur de toutes les Russies² ayant été informé, que la Gouvernement Britannique a demandé³ qu'il ne fut point disposé de l'île de Sélande, [qu'après] **sans un accord commun entre les trois Puissances, S. M. I^{le} cède Son droit de prétention & de conquête sur cette île à S. M. le Roi de Suède, Sauf à S'arranger⁴ [à cet effet] pour le Reste avec S. M. le Roi du Royaume Uni de la Grande Bretagne & de l'Irlande⁵.** — [S: M: l'Empereur de toutes les Russies⁶ déclare⁷ de Son Côté, de la manière la plus formelle, qu'Il ne S'oppose point⁸ à ce que l'île de Sélande soit, ainsi que la Norvège, réunie, à perpétuité, au Royaume de Suède[.] *et en garantit, pour Sa part, à S. M. Suédoise la paisible possession, en Se réservant⁹ qu'Elle S'arrange à cet effet à l'amiable avec S. M. le Roi du Royaume Uni de la Grande Bretagne & de l'Irlande.*]

Art: V.

Pour ce qui regarde la diversion que l'armée combinée Suédoise et Russe doit opérer, [soit] en Allemagne [soit, d'après un accord¹⁰ mutuel entre les deux Hautes Parties Contractantes, de

¹ Ett »cont» (?) struket, i löpande text synes det. Satsen saknar finit verbform. De överstrukna orden äro delvis nästan oläsliga.

² Ett följande påbörjat ord »aur» (?) struket i löpande text.

³ Ett »que» struket i löpande text.

⁴ Ett »avec» struket i löpande text.

⁵ Hela detta tillägg skrivet på ett särskilt papper och tydligen avsett ersätta artikelns strukna senare del. Det har införts i enlighet med hänvisningstecknen.

⁶ Orden »toutes les» tillagda över raden; »Russie» rättat till »Russies».

⁷ Struket före det övriga och i marginalen med annan hand ersatt med »accède».

⁸ Orden »qu'Il ne S'oppose point» strukna före det övriga.

⁹ Orden »que. S. M. le Roi de Suède» strukna i löpande text.

¹⁰ Ett ord (»model»?) struket troligen i löpande text.

concert avec les Armées Russes qui combattent actuellement l'Armée Française], *ou ailleurs*, les stipulations y relatives, contenues dans le traité d'alliance du $\frac{5 \text{ Avril}}{24 \text{ Mars}}$ dernier et dans sa¹ Convention additionnelle serviront de règle constante et [inviolable] *invariable*.

Art: VI.

Si à la suite des évènements de la guerre S: M: l'Empereur de toutes les Russies obtint, à la conclusion de la paix avec l'ennemi commun, que les frontières de l'Empire Russe fussent portées jusqu'à la Vistule, S: M: le Roi de Suède promet de Son côté, [qu'Il ne regardera] *de ne regarder* cet accroissement de territoire de l'Empire Russe, que comme [une Suite] *une consequence* de la réunion de la Sélande et de la Norvège à la Suède [*et en² garantit, en ce cas, la pleine & paisible possession³ à S. M. l'Empereur de toutes les Russies, la pleine & paisible possession de cette augmentation de territoire*]³.

[Art: VII⁴.

Comme une preuve de l'amitié personnelle que S: M: l'Empereur de toutes les Russies a vouée à S: A: R: le Prince Royal de Suède, et du désir sincère qui anime S: M: l'Empereur de procurer à la Nation Suédoise⁵ un gage de Ses sentimens pacifiques, S: M: l'Empereur cède à perpétuité à S: A: R: le Prince Royal de Suède et à Sa Dynastie, Les Îles d'Åland, qui formeront désormais⁶ partie intégrante du Royaume de Suède. S: M: le Roi de Suède S'engage de ne point y faire aucun⁷ établissement Militaire. La Frontière entre la Suède et la Russie sera déterminée par une ligne droite tirée par le milieu du Delet, et qui remontera de là par le Golphe de Botnie jusqu'à l'embouchure du fleuve de Torneå. Toutes les Îles qui Se trouveront être à gauche de cette ligne, en remontant du sud au nord, retomberont à la Suède; et celles qui se trouvent à droite de cette même ligne resteront à la Russie.]

¹ Möjligen ändrat från »la».

² Troligen struket i löpande text.

³ Orden »la pleine & paisible possession» strukna, i löpande text, så framt ej meningens slut tillagts först senare.

⁴ Rubriken är ej struken men hela artikeln text.

⁵ Av annan hand ändrat till »donner à la Suède».

⁶ Tillskrivet i marginalen.

⁷ Orden »faire aucun» tillagda över raden.

Art: [X] **VIII**].

Comme une preuve de l'amitié personnelle que S. M. l'Empereur de toutes les Russies a vouée à S. A. R. le Prince Royal de Suède, & du désir Sincère qui anime S. M. I^{le} ¹ d'aller au devant des intérêts de Son allié, S. M. l'Empereur s'engage d'assister la Suède par un [emprunt] prêt ¹ d'un Million huit-Cent mille Roubles, payable, à raison de [un huitième tous les mois] **150 000 Roubles par mois**, jusqu'à ce que la totalité en ait été acquittée ². [Le premier paiement sera échu immédiatement après l'échange des Ratifications de la présente Convention.] **Le premier paiement se fera immédiatement après la conclusion de cette Convention, & sera porté jusqu'à la concurrence de 3 à 400 000 Roubles** ³. Il dépendra de S. M. l'Empereur de toutes les Russies de payer cette Somme, [Soit] en partie, [Soit] **ou** en totalité, [ou] **Soit** en argent [ou] **Soit** en grains et farines, dont les prix seront calculés [d'après le] **au taux** ⁴ de cette époque en Russie. S. M. le Roi de Suède s'engage ⁵ de la manière la plus efficace que faire se peut, d'acquitter cet emprunt ⁶ à S. M. l'Empereur de toutes les Russies, dans l'espace de ⁷ [un] **année** **seize mois révolus** ⁸ après la Réunion de la Norvège ⁹ à la Suède ¹⁰, et afin de [ne point] ¹¹ prévenir toute ¹² interprétation différente sur la valeur de la somme en question, on se Règlera d'après le cours de change en Suède, lors du paiement de chaque partie du ¹³ [l'emprunt] prêt ¹⁴, acquittée en billets de la banque de Russie, et le provenu [en ce] qui en résultera

¹ Ett »de» struket i löpande text.

² Ursprungligen ett komma följt av »et», ändrat i löpande text.

³ Detta tillägg till den tillagda artikeln är skrivet på ett särskilt blad med överskrift Art. VIII, men utan annat hänvisningstecken än att de närmast föregående och efterföljande orden i texten »en ait été acquittée» resp. »Il dépendra etc.» upprepas.

⁴ Orden »courant en Ru» strukna i löpande text.

⁵ Orden »de Rend» strukna i löpande text; »de» synes ändrat från »d'a».

⁶ Först ändrat till »ce prêt», som sedan strukits, varjämte »cet emprunt» understreckats.

⁷ Ändrat från »d'».

⁸ Ändrat från »révolue».

⁹ Orden »et au» ha här tillagts över raden men åter strukits.

¹⁰ Med hänvisning hit har på särskilt blad skrivits »la Norvège à la Suède et aux mêmes époques», vilket åter strukits.

¹¹ Troligen struket i löpande text liksom ett följande »essai» (?).

¹² Ett »exprès» (?) struket.

¹³ Ändrat från »de».

¹⁴ Ett »qu» struket i löpande text.

en argent de banque de Suède, Servira de taux pour l'acquittement. Quant aux grains et farines qu'on livrerait en acquit Sur la somme totale du ¹ [l'emprunt] prêt, leur valeur Sera pareillement ² fixée en argent de banque de Suède, d'après le cours de change du moment et leur prix courans en Russie.

Art: VIII.

Toutes les stipulations contenues dans le traité d'alliance [de St: Petersbourg] du $\frac{5 \text{ Avril}}{24 \text{ Mars}}$ dernier, ainsi que dans la convention additionnelle faite à Willno le $\frac{15}{3}$ Juin de l'année [auxquelles] courante, auxquelles la présente convention n'aura point ³ apporté des ⁴ changemens ou modications quelconques, sont ici renouvelées et confirmées de la manière la plus formelle et la plus efficace.

[Art: IX.

Par suite de ce qui a été statué dans un des articles séparés du Traité d'alliance de St: Petersbourg, les deux Hautes parties Contractantes S'engagent à demander l'accession formelle de S: M: le Roi du Royaume Uni de la Grande Bretagne et de l'Irlande, aux stipulations de la présente Convention.]

Art. IX.

Pour lever de suite tout obstacle à l'exécution du Traité d'alliance susmentionné, les Deux Hautes Parties Contractantes renouvelleront leurs instances auprès du Gouvernement Britannique, pour demander Son accession formelle à ce même Traité d'alliance, & à la Réunion de la Norvège à la Suède.

Cette seconde Convention additionnelle et secrète au Traité d'alliance [etc.etc.] offensive et défensive Signée à St Pétersbourg le $\frac{5 \text{ Avril}}{24 \text{ Mars}}$ de la présente année aura la même force & valeur que Si elle était insérée mot à mot dans ce Traité même. Elle sera ratifiée par les deux Hautes Parties Contractantes & les Ratifications, en bonne & dûe forme, seront échangées à St Pétersbourg dans quatre semaines à dater du jour de la signature, ou plutôt si faire se peut.

En foi de quoi Nous Soussignés, en vertu de nos pleins-pouvoirs etc., etc.

Sture M. Waller.

¹ Ändrat från »de».

² Ett »rédui» (?) struket i löpande text.

³ Texten har rättats från »aura» till »n'aura point».

⁴ Ändrat från »du».